

20. IRRIGATIE – TECHNIEKEN OM WATER TE BESPAREN

Water is een kostbaar goed. U hebt het nodig om uw groenten te laten groeien, maar alle groenten hebben niet evenveel water nodig. Het is dan ook belangrijk dat u leert om de hoeveelheid water die u ze geeft, te doseren in functie van het seizoen, de streek waar u woont en de reële behoeften van uw planten al naargelang hun groeistadium.

WANNEER MOET U SPROEIEEN?

Het spreekt voor zich dat u bij voorkeur regenwater dient te gebruiken om uw planten te sproeien. Het kost namelijk niets en het verandert de pH-waarde van uw substraat niet, in tegenstelling tot leidingwater dat vaak te veel kalk bevat voor onze groenten en het microbiële leven doodt dat uw grond nodig heeft. Er bestaan tal van mogelijkheden om dit geschenk uit de hemel op te vangen: regentonnen, ondergrondse tanks, enz. Als u daarentegen toch leidingwater gebruikt om mee te sproeien, laat het dan een nacht rusten in een open recipiënt, zodat de chloor in het water kan verdampen.

Verder moet u ook weten dat kleiachtige grond eerder kleverig en zwaar is en het water vasthoudt, terwijl leemachtige grond de neiging vertoont om het water te laten doorsijpelen. Houd hier dus rekening mee bij het sproeien.

Als u een moestuin in volle grond in uw tuin hebt, zult u deze wellicht minder vaak moeten sproeien dan bij een bovengronds aangelegde moestuin. Zorg er echter wel voor dat de oppervlaktegrond niet kan uitdrogen (we hebben het hier over de teeltlaag van 5 à 30 cm die het meeste organische leven in de grond en veel voedingsstoffen bevat).

Bij moestuinen in vierkantemeterbakken en kleine recipiënten dient u uw planten vaker water te geven, omdat de verdamping hier groter is. Zelfs al hebt u op de bodem van uw bak een laag drainerend materiaal geplaatst en hebt u onderaan afvoergaten voor het water voorzien, dan nog doet u er goed aan om uw planten niet te veel water te geven, omdat stilstaand water snel tot wortelziekten kan leiden.

Net na het inzaaien moet u ervoor zorgen dat uw teelaarde vochtig blijft, zodat het zaad goed kan ontkiemen. Als algemene regel geldt dat u het substraat licht vochtig dient te houden, waarbij u erop toeziet dat dit ook het geval is ter hoogte van de wortels. Uw groenteplanten zullen u overigens snel aangeven, wanneer ze dorst hebben. Ze zullen namelijk eerst beginnen uitdrogen, daarna zullen hun bladeren geel beginnen worden, zullen ze een abnormale groei beginnen vertonen, enz. Aan u dus om te letten op de tekenen die ze u geven.

vgl.: Houd goed de hygrometrische behoeften voor elke soort voor ogen en pas het sproeien hieraan aan (vandaar het belang van een aangepaste, manuele sproeiing).

HOE MOET U SPROEIEEN?

Het is belangrijk dat u weet dat u groenten altijd aan de voet en niet op de bladeren dient te sproeien (omdat dit tot ziekten kan leiden ter hoogte van de bebladerde delen), zodat het substraat nat wordt, waarin de wortels zich bevinden. Verder sproeit u het best aan het begin of

op het einde van de dag en dat niet alleen om verbranding van de bladeren door de zon te voorkomen, maar ook om niet te veel water te laten verdampen.

De beste techniek om te sproeien, bestaat erin een natuurlijke regenval na te bootsen, d.w.z. met kleine druppels en op uniforme wijze. Een geleidelijke sproeiing laat u bovendien toe om te zien hoe snel de grond het water absorbeert, wat u aangeeft hoe droog de grondlagen zijn.

WATERBESPARENDE TECHNIEKEN

Tuinieren met de seizoenen mee is de eerste factor die u zal helpen om water te besparen. Met 'waterbesparing' doelen we hier vooral op het verminderen van de hoeveelheid water die uit de grond verdampst.

- Voor uw moestuin in volle grond beperkt u hiertoe simpelweg het aantal keer dat u sproeit (geef net genoeg voor de ontkieming en niets meer). Zo dwingt u uw jonge planten om hun wortels in de diepte te ontwikkelen en zo zelf op zoek te gaan naar water. Een goed ontwikkeld wortelstelsel zal uw planten sterker en resistenter maken tegen droogte. Zorg er echter wel voor dat de grond niet uitdroogt, omdat een zelfs lichte droogte onherroepelijke schade kan aanbrengen aan een plant en de levende organismen in uw grond naar diepere en niet-exploiteerbare grondlagen kan doen vluchten.
- Voor moestuinen wordt het gebruik van grondbedekking ten stelligste aanbevolen: deze techniek bestaat erin om de grond te bedekken met een dunne laag van minimum 5 cm dik bestaande uit maaiafval, groenafval, vlas, hennep, stro van graangewassen; de grond moet dan wel 'proper' zijn (lees: ontdaan van onkruid). Op die manier beperkt u de ondankbare werkjes, zoals omspitten, onkruid wieden en sproeien, en beschermt u de bodem ook tegen erosie door afvloeiing. Zo zorgt u ervoor dat uw planten zich beschermd weten tegen extreme natuurschommelingen. Tijdens een felle regenbui zal het water de grond dan namelijk niet zo sterk verzadigen en zullen de zonnestrallen de jonge, pas geplante sla niet verbranden. Hoewel uw grondbedekking waterverdamping helpt voorkomen, moet u de bedekking zelf echter ook goed in de gaten houden bij erg vochtig weer, omdat het een geliefkoosde schuilplaats vormt voor naaktslakken en ook te veel water zou kunnen vasthouden, wat schimmelvorming ter hoogte van de plantkraag kan doen ontstaan.
- Bij periodes van droogte is het aan te raden beschaduwingsdoeken boven uw planten te hangen gedurende de uren dat de zon het sterkste schijnt om zo de verdamping van het water in de bodem te beperken en tegelijkertijd ook voor een beetje frisheid te zorgen.
- Gebruik bloembakken met een waterreservoir voor uw terras, zodat de planten zelf het benodigde water kunnen oppompen.
- Plaats omgekeerde plastic flessen, gevuld met water, om de aarde in uw bakken vochtig te houden.

MANUEEL SPROEIEN

Om zaailingen te sproeien (vooral als ze nog erg klein zijn), gebruikt u een verstuiver die het water verspreidt in de vorm van fijne druppeltjes om te vermijden dat uw zaaigoed gaat samenklitten en allemaal op dezelfde plaats gaat ontkiemen.

Tijdens de andere groeifasen van uw planten of voor de moestuin in uw tuin, gebruikt u een klassieke gieter met mondstuk. Over het algemeen moet u het sproeien met behulp van een waterstraal vermijden, omdat u zo meer water verbruikt en dit het opduiken van ziektes in de

hand werkt, met name bij tomaten, aardappelen en bonen. Voorzie dus een regenwaterton in de buurt van uw gewassen om uw gieters mee te vullen.

Bij een aanzienlijke oppervlakte of als de behoefte aan water groot is, kunt u een tuinslang in combinatie met een (draagbare of aan de muur bevestigde) afroller gebruiken en een mondstuk waarmee u de waterstraal kunt regelen. Deze manuele sproeisystemen zijn vaak voorzien van een drukregelaar, omdat het leidingwater onder te sterke druk uit de kraan stroomt. Regentonnen met deksel zijn vrij te koop in de handel en worden gebruikt in combinatie met een filter ter hoogte van de afvoer kraan, een aansluitstuk en een pomp.

IRRIGATIESYSTEMEN

De in de handel verkrijgbare irrigatiesystemen vergen een zekere investering en maken gebruik van kraantjeswater, wat minder goed is voor uw groenten. Deze sproeitechnieken kunnen autonoom werken met behulp van een timer, als u meerdere dagen afwezig bent. Natuurlijk moet de timer dan wel precies ingesteld worden, wat betekent dat u de te verspreiden hoeveelheid water correct moet inschatten op basis van de weersvoorspellingen, zodat u bij uw terugkeer niet voor onaangename verrassingen komt te staan.

De slangen met ingebouwde druppelaar: deze slangen zijn in alle maten en met kleine diameters verkrijgbaar, hebben een variabele druk, laten een druppelnauwkeurige sproeiing toe en zijn bovendien erg flexibel.

Slang van het merk Gardena

De microporeuze slangen: Met deze slangen kunt u waterbesparend sproeien. Ze zijn bestemd voor aanplantingen in lijn en werken bij lage druk (ca. 0,5 bar). Ze zijn gebruiksklaar en moeten alleen voorzien worden van een verbindingsstuk. U kunt ze bovendien inkorten of verlengen in functie van uw behoeften.

De vernevelaars of oscillerende sproeiers: deze zijn verbonden met een buis en draaien over hun breedte voor een doelgerichte sproeiing van rechthoekige kleine, middelgrote of grote oppervlakken. Ze worden vooral gebruikt voor siertuinen, omdat ze de bladeren sproeien en niet de voet van de planten; u kunt ze echter ook voor uw moestuin gebruiken ('s ochtends vroeg of op het einde van de dag).

Automatisch begieten zonder kraan: dit systeem is geschikt voor terras- en balkonmoestuinen. Het sproeit automatisch vanuit een reservoir met pomp. Het systeem zorgt voor een druppelsgewijze waterverspreiding over max. 36 potplanten. Met behulp van een tijdschakelaar en verdelers met een verschillend debiet kunt u een precieze sproeiing programmeren, aangepast aan elke plant.

